

PARTICIPACIÓ

- **Raquel Ferrero. Coordinadora de l'arxiu digital de memòria oral "Museu de la Paraula" del Museu Valencià d'Etnologia.**

Per tal de conèixer les practiques i les maneres de viure tradicionals i particulars als distints punts geogràfics del territori valencià, són imprescindibles les persones majors. En aquest sentit, la seua saviesa és patrimoni cultural. Aquests sabers que acumulen són generadores de salut social, comunitària i individual.

Aquestes persones majors es consideren part d'una "generació del trencament", com a continuadors de cosmovisions a partir dels quals s'ha generat una fractura amb aquestes maneres de vida. Tanmateix, també són "generació frontissa" perquè són el vincle nostre per a arribar a aquestes maneres de fer.

Des del Museu d'Etnologia, conscients d'açò, s'engega el Museu de la Paraula per tal d'atresorar testimonis de memòria oral arreu de les comarques valencianes entrevistant a majors de 75 anys. A partir d'aquesta tasca de recuperació, entre altres, s'aconsegueix treballar un dels encerts de la vellesa que és l'experiència i l'acumulació de saber o la conservació de cosmovisions en procés de transformació.

- **Carles Subiela. President de la Confederació Europea de Músics Jubilats (Llíria).**

Una anècdota il·lustra la necessitat d'agrupacions com aquesta, anys enrere quan el primer de qui prescindir en una actuació va ser aquell músic de més de vuitanta anys que encara tocava. I l'amargor del moment d'eixe músic, que tant de saber acumulava però a qui no se li reconeixia més que la vellesa estereotipada.

Davant d'una situació com aquesta que es repeteix en altres formes, es comencen a formar bandes de músics jubilats per a continuar gaudint de la música. Aquestes bandes naixen a Llíria, a Benaguasil, Serrans, Sogorb, Albaida... Finalment, decideixen agrupar-se en una Confederació Europea de Músics Jubilats, amb la voluntat de ser un espai de participació per a persones majors que vulguen seguir practicant música, transmetent allò que han après al llarg d'anys d'experiència i tocant en companyia.

PARTICIPACIÓ

- **Lucía Beamud. Regidora d'Igualtat i Polítiques de Gènere i LGTBI de l'Ajuntament de València. Projecte d'apoderament "Dones Grandioses".**

Dones Grandioses és un projecte pilot de l'Ajuntament de València que s'ha dut a terme a cinc districtes (Font Santa, Marxalenes, Castellar, Salvador Allende i Montolivet). El projecte busca l'apoderament de les dones participants, majors de 60 anys, en tres dimensions:

- Detecció i prevenció de violències masclistes. Violències que tenen formes com violència econòmica, violència patrimonial o violència vicària. Alhora, es busca identificar i qüestionar els estereotips de gènere.
- L'assertivitat. Posar al centre l'autocura i identificar les necessitats i límits propis en un context en què les dones, i en especial les dones grans, són educades en les cures i es fan responsables de cuidar i criar.
- La participació i el lideratge femení. Treballar en prendre decisions i els nostres estils de comunicació o les habilitats de participació. Per exemple, en un total de 52 centres de majors a València i amb un 65% de dones que en formen part, només 9 d'aquests 52 centres compten amb una presidenta dona.

El grau de satisfacció amb el projecte ha sigut molt elevat i les dones participants han agraït continuar qüestionant i aprenent al llarg de la seua vida amb frases com "Mujeres grandiosas pensé que iba a ser mujeres valerosas de la historia, pero iba sobre nosotras: mujeres sin más pero también sin menos".

PARTICIPACIÓ

- **Marian Alesón. Professora titular i Directora de la Universitat Permanent de la Universitat d'Alacant. Investigadora de projectes europeus sobre aprenentatge al llarg de la vida i innovació educativa en envelliment.**

Fer programes universitaris per a persones majors no és entreteniment. No és una educació orientada al futur professional. Es tracta de fomentar l'educació per a la participació, com un dret de les persones majors a l'educació continua i al llarg de la vida i una eina per a viure plenament contra l'aïllament. Aquesta manera d'entendre l'educació està consolidada en la xarxa X-pum valenciana, com a xarxa d'universitats per a l'educació de persones majors, que és un referent a nivell estatal.

A partir dels programes de la Universitat Permanent s'intenta dotar d'eines necessàries per a la participació; per exemple, competències digitals, però hi ha una oferta molt completa d'unes vuitanta assignatures. La Universitat Permanent possibilita no només l'aprenentatge sinó també la recerca entre les persones participants. També s'aborda l'edatisme en la mesura en què a partir de la implicació de les persones majors i la participació es trenquen estereotips, comptant amb alumnes que van des dels 50 als 90 anys.

A més, amb l'objectiu de garantir una participació activa i una concepció innovadora de l'educació, es tracta de realitzar programes que estiguen oberts al medi, per això les persones majors alumnes tenen l'oportunitat d'involucrar-se en projectes de mentorització i d'acompanyament a col·lectius diversos, com població migrant o xiquets en risc d'exclusió social. En aquestes intervencions, també es busca trencar amb el rol d'alumnat passiu i els alumnes prenen part del seu propi procés d'aprenentatge tot ensenyant i posant els seus coneixements a disposició dels altres, com una forma de valorar socialment les persones majors.

PARTICIPACIÓ

- **Carmina Leal. Treballadora social de l'Associació Convivència Parque Lidón de Castelló de la Plana guardonats amb el Premi Participa-Acció pel projecte de cures comunitàries "Jo a ma casa".**

El 2014 naix a Castelló una associació de gent gran que després de jubilar-se s'agrupa per a viure dins de sa casa, al seu entorn, entenent que fer-se major vol dir d'alguna manera també necessitar-se. I necessitar també cobrir demandes específiques que són pròpies del cicle de vida: és a dir, unes cures i atencions especialitzades.

Inicialment l'Associació Parc Lledó són una cinquantena de persones que per afinitat prèvia, amistat o veïnat, s'agrupen per a envellir a casa. Es fa necessària a cohesió de grup, per tant, però la implicació d'altres que formaran part de la xarxa directa o indirectament, com professionals tècnics o les famílies.

La xarxa ha crescut i s'ha fet extensiva, de forma que es busca crear "microassociacions" el més arrelades possibles als seus barris dins de la ciutat. En la intervenció, una persona tècnica recull les històries de vida de les persones participants i els vincula amb el projecte Connectem que du a terme l'associació. S'han creat també protocols per a la detecció de necessitats, alhora que estan formant-se en matèria d'atenció integral centrada en la persona. En definitiva, la xarxa està capacitant-se per a ser capaços d'autogestionar el benestar en la vellesa i enfortir l'autonomia de les persones majors comptant amb el suport de la seua comunitat.

- **Liduvina Gil. Regidora de Sanitat, Polítiques Saludables i Gent Gran de l'Ajuntament de Gandia. Projecte Gandia Ciutat Amigable amb les Persones Majors.**

Gandia és una ciutat compromesa amb el benestar de les persones majors. Entre els serveis i recursos disponibles, compta amb un CEA, diversos centres de majors, universitat per a majors i altres projectes que s'han posat en marxa en resposta a les necessitats detectades en el diagnòstic del pla local en matèria de gent gran. De fet, Gandia està dins de la xarxa de Ciutats Amigable des de 2018.

Aquest Pla Local de Gent Gran compta amb huit eixos distints que han ajudat a impulsar programes com Gandia camina o grups d'acompanyament social. Per tal de donar més protagonisme a la gent gran a la ciutat i com a resposta a la necessitat de cures i autonomia e les persones dependents, Gandia ha tret la seua Carta de drets per a persones amb malalties degeneratives i persones cuidadores.

Aquesta carta, que naix d'un procés participatiu, tracta de blindar els drets de les persones amb malalties a tenir un tracte digne, a poder continuar al seu habitatge o comptar amb un recurs públic adequat. D'altra banda, també aquesta carta fa èmfasi en els drets de les cuidadores a poder descansar i conciliar i col·loca la corresponsabilitat de les cures amb les administracions públiques i la necessitat en aquest sentit d'un compromís institucional.